Op.stap, leerroutes voor iedereen

Het nieuwe leerplan voor het katholiek basisonderwijs
visie en concept

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

Op.stap, leerroutes voor iedereen

Het nieuwe leerplan van het katholiek gewoon en buitengewoon basisonderwijs: ***Op.stap, leerroutes voor iedereen*** is stap voor stap vooruitgaan, samen met anderen, in een context die uitdaagt en ondersteunt.

Onze visie: drie accenten

Katholiek Onderwijs Vlaanderen vertrekt vanuit de **emancipatorische kracht van onderwijs**, geïnspireerd door de **christelijke traditie**.

Verantwoordelijkheid

Gelijke kansen bieden.

Leerlingen leren verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, voor elkaar en voor hun omgeving.

Rechtvaardigheid

Iedereen kansen bieden.

We bieden elk kind maximale ontwikkelingskansen door kwaliteitsvolle vorming, als bijdrage aan een rechtvaardige en inclusieve samenleving.

Barmhartigheid

Kansen blijven bieden.

Vanuit een inclusieve visie blijven we investeren in ondersteuning, houvast en perspectief voor elke leerling, met bijzondere aandacht voor wie meer nodig heeft.

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

Een kennisrijk leerplan

Op.stap vertrekt eveneens vanuit kennis. **Drie kernprincipes** dragen het hele kennisrijke leerplan.

Inhoudsrijk

Diepgaande kennis van kernconcepten: minder losse onderwerpen, grondiger en met meer verbanden.

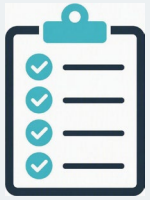

Duidelijk

Leerstof zoveel mogelijk per leerjaar, met een heldere afstemming tussen doelen en activiteiten.

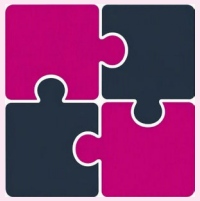

Coherent

Verticale, horizontale en diagonale samenhang binnen en tussen disciplines en leerjaren.

Samen met **effectieve didactiek** en **sterk klasmanagement** leidt dit tot diepere inzichten en kritisch denken.

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

Van losse feiten naar diepere inzichten

De principes van een kennisrijk curriculum renderen pas in samenspel met **effectieve didactiek** en **sterk klasmanagement**.

1

Verbinden
Leraren verbinden kenniselementen met elkaar, zodat kennis geen verzameling losse feitjes blijft.

2

Verdiepen
Zo komen leerlingen tot diepere inzichten en bouwen ze logische kennisstructuren op.

3

Kritisch denken
Leerlingen versterken hun vermogen om kritisch te denken en verbanden te leggen.

Diep leren ontstaat wanneer leerlingen kennis verbinden, begrijpen en betekenis geven.

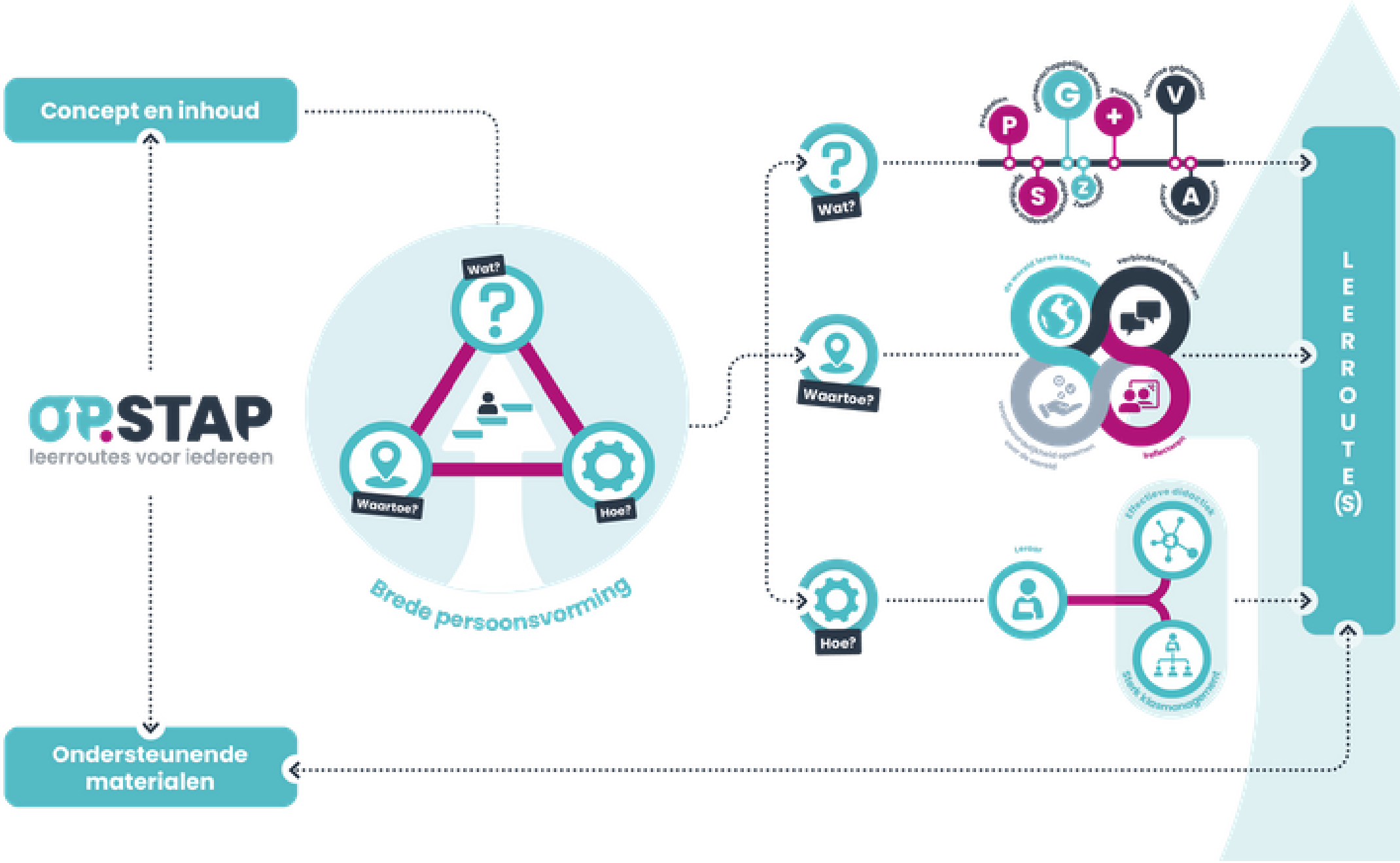
Concept en inhoud
OP.STAP
leerroutes voor iedereen
Ondersteunende materialen
Wat?
Waartoe?
Hoe?
Brede persoonsvorming
Wat?
Waartoe?
Hoe?
P
G
+
V
S
Z
A
LEERROUTE(S)

Onze visie in drie vragen

Met Op.stap, leerroutes voor iedereen zetten we sterk in op **brede persoonsvorming.**
Het leerplan ondersteunt leraren daarbij door de drie lijnen met elkaar te verbinden.

Wat?
De doelen: wat leerlingen moeten kennen en kunnen.

Waartoe?
Onze pedagogische visie: brede persoonsvorming.

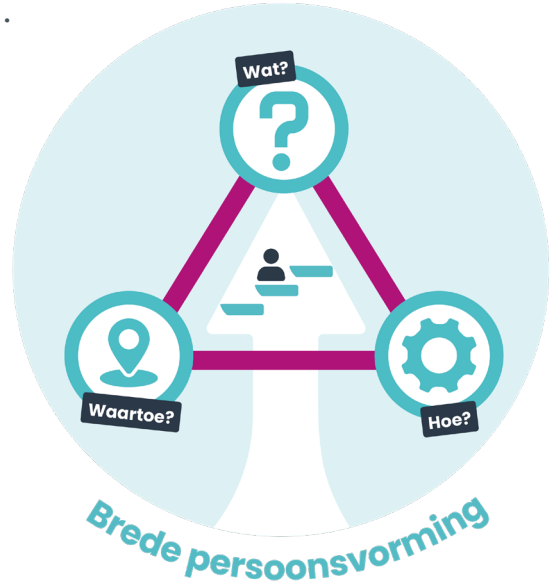

Hoe?
Effectieve didactiek en sterk klasmanagement

Wat, hoe en waartoe samen: zo krijgt brede persoonsvorming vorm in de klas en op school.

Onze visie in drie vragen

Het leerplan legt uitdrukkelijk de verbinding tussen wat, waartoe en hoe.

Wat?

De inhoud
alle doelen geordend in dertien disciplines, met domeinen, subdomeinen en clusters en uitgeschreven in zeven sets routedoelen.

Waartoe?

De bedoeling
kennen en kunnen samen brengen tot brede persoonsvorming en cultureel zelfbewustzijn.

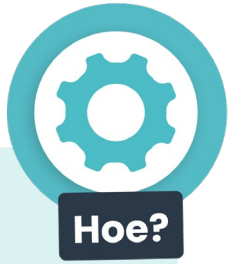

Hoe?

De weg ernaartoe
de leraar voorop, met effectieve didactiek, sterk klasmanagement en leerroutes en ondersteunende materialen als wegwijzers

Wat, waartoe en hoe worden zichtbaar in de leerroutes.

OPSTAP
leerroutes voor iedereen

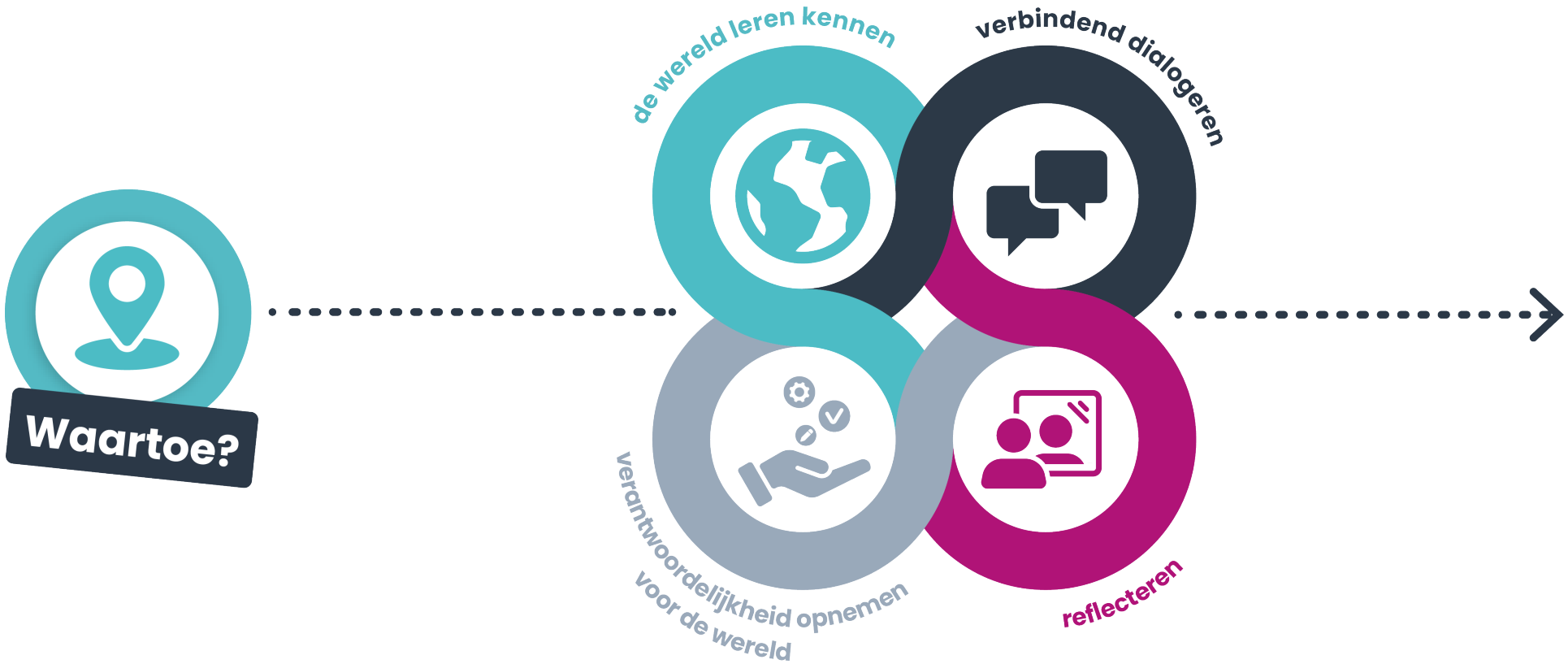

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

Waartoe? Kennen en kunnen

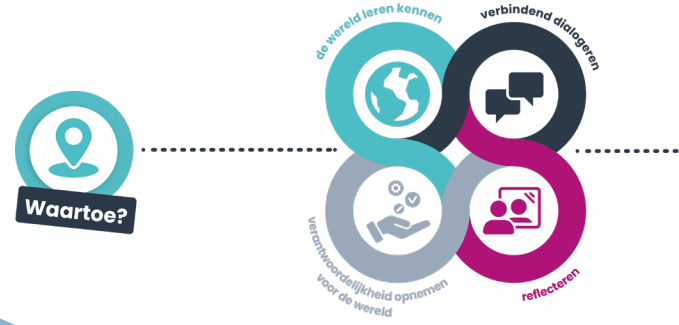

Kennen en kunnen
Declaratieve en procedurele kennis vormen samen de basis.
Duurzame verandering ontstaat pas als kennis verbonden is met vaardigheden en motivatie.

Brede basis
Sterk in Nederlands, wiskunde, wetenschappen en techniek, maar evenzeer investeren in alle andere disciplines.

Cultureel zelfbewustzijn
Omgaan met diversiteit, reflecteren op waarden en keuzes, en begrijpen hoe cultuur ons denken en handelen beïnvloedt.

Zo vormen we competente en solidaire mensen die **verantwoordelijkheid** opnemen en bijdragen aan een **rechtvaardige samenleving.**

Vier elementen van persoonsvorming

In **dialoog gaan met de ander;** diversiteit waarderen.
De school is de oefenplaats.

Leren over de eigen leefwereld en de ruimere wereld, met een kritische blik en breder perspectief.

Leerlingen **geven de wereld mee vorm en ondernemen actie** binnen en buiten de school.

Kritisch en creatief nadenken over eigen ervaringen en over het waarom van wat je leert

Waartoe?

Vier elementen van persoonsvorming

Het leerplan verbindt **vier elementen van persoonsvorming** op relevante plaatsen met de gemeenschappelijke doelen.

1

De wereld leren kennen
Leerlingen leren over de eigen leefwereld en de ruimere wereld, met een kritische blik en in een breder perspectief.
Ze verdiepen zich niet alleen in details, maar plaatsen het geleerde ook in een breder perspectief.

2

Verbindend dialogeren
Leerlingen gaan in dialoog met de ander, diversiteit en waardering vormen het uitgangspunt.
De school is de veilige oefenplaats.
Verbondenheid draagt bij tot betekenisvol leren.

3

Verantwoordelijkheid opnemen
Leerlingen ondernemen actie binnen en buiten de school: ze weten wat kan, zijn bereid om dit te doen en ontwikkelen vaardigheden om dit te kunnen en om effectief impact te hebben.

4

Reflecteren
Leerlingen denken kritisch en creatief na over eigen ervaringen, over het waarom van wat je leert en over je effect op anderen.

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

Wat? Dertien disciplines

Alle doelen zijn geordend in **dertien disciplines,** aansluitend op de nummering van de minimumdoelen.

1 Nederlands en communicatie	2 Wiskunde	3 Wetenschap en techniek	4 Aardrijkskunde
5 Geschiedenis	6 Muzische vorming	7 Lichamelijke opvoeding en motoriek	8 ICT
9.1 Veilige en gezonde levensstijl	9.2 Leren leren	9.3 Sociaal en emotioneel leren	10 Frans
11 Rooms-katholieke godsdienst			

Elke discipline is onderverdeeld in **domeinen** (net geen 70), **subdomeinen** en waar nodig **clusters**.

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

Zeven sets routedoelen

Elke set sluit aan bij andere behoeften, talenten en ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen.

G

Gemeenschappelijk
Basis voor alle leerlingen, richting de minimumdoelen.

Z

Zwemmen
Aparte set, vrij te spreiden over de schoolloopbaan.

P

Precurriculum
Ontwikkelingsleeftijd 0 tot 2,5 jaar, in drie fasen.

S

Specifiek
Vanaf ontwikkelingsleeftijd 2,5 jaar met specifieke onderwijsbehoeften.

\+

Extra uitdaging
Verdieping voor cognitief sterk functionerende leerlingen.

A

Anderstalige nieuwkomers
Ondersteuning bij taalverwerving en integratie.

V

Vlaamse Gebarentaal
Voor dove en slechthorende gebarentaligen.

Basis + op maat
G en Z gelden voor iedereen; P, S, +, A en V worden gericht ingezet na zorgoverleg of MDO.

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

G

G-routedoelen: de gemeenschappelijke basis

De gemeenschappelijke routedoelen gelden voor alle leerlingen en vormen de basis van ons curriculum.
Alle decretale minimumdoelen (2025) zijn per definitie gemeenschappelijk en zijn vertaald naar **concrete G-routedoelen.**

Na te streven (populatie)
Alle minimumdoelen kleuteronderwijs, behalve Nederlands woordenschat en luisterbegrip en wiskunde getallenkennis.

Te bereiken (populatie)
Kleuteronderwijs: Nederlands woordenschat en luisterbegrip en wiskunde getallenkennis.
Alle doelen van het **vierde leerjaar** en van het **zesde leerjaar**, behalve Nederlands en wiskunde.

Te bereiken (individueel)
Alle minimumdoelen voor Nederlands en wiskunde.

- **Aanvullende G-routedoelen,** geïnspireerd door het pedagogisch project, versterken het kennisrijke en toekomstgerichte karakter van het leerplan.
- **Ook voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC) zijn de G-routedoelen het vertrekpunt: voor hen zijn ze** na te streven.

Z

Z-routedoelen: zwemmen

De **zwemroutedoelen** gelden ook voor alle leerlingen.
Ze vormen een set op zich, zodat de school meer vrijheid houdt over de organisatorische aanpak.

Voor alle leerlingen
Zwemmen hoort bij de gemeenschappelijke basis van het leerplan.

Vrij te organiseren
In één specifiek schooljaar of gespreid over de volledige schoolloopbaan.

G- en Z-routedoelen: voor alle leerlingen

- Zijn geformuleerd voor de **leerlingengroep** en daarom geschreven in het **meervoud**.
- Vormen samen de gemeenschappelijke basis.
- De G-routedoelen vormen ook bij een IAC het vertrekpunt.
- Binnen de G- en Z-routedoelen verschilt het decretale statuut: doelen kunnen te bereiken of na te streven zijn, op populatie- of individueel niveau

P-, S-, +-, A- en V-routedoelen: gericht inzetten

- Zijn inzetbaar voor een **individuele leerling** en daarom geschreven in het **enkelvoud**.
- Worden geselecteerd wanneer de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een leerling daartoe aanleiding geven.
- Kunnen worden ingezet binnen een **individueel aangepast curriculum (IAC)** en het **handelingsplanmatig werken (HPW)**.
- De selectie gebeurt doelgericht, na zorgoverleg of MDO

P

P-routedoelen: precurriculum

De **precurriculumroutedoelen** zijn geschreven voor leerlingen met een ontwikkelingsleeftijd van 0 tot 2,5 jaar.
Ze bieden een antwoord op specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in het kader van de opmaak van een IAC/ HPW op individueel niveau en zijn opstapjes naar de G- of S-routedoelen.

1

Fase 1
Ontwikkelingsleeftijd van 0 tot 6/8 maand.

2

Fase 2
Ontwikkelingsleeftijd van 6 tot 18 maand.

3

Fase 3
Ontwikkelingsleeftijd van 18 maand tot 2,5 jaar.

Deze doelen worden niet gebruikt als doelen voor de peuterklas.

S

S-routedoelen: specifiek

De **specifieke routedoelen** zijn er voor leerlingen met een ontwikkelingsleeftijd vanaf 2,5 jaar met specifieke onderwijsbehoeften.
Ze sluiten aan op de fasen van de P-routedoelen.

1

Fase 4
Ontwikkelingsleeftijd + 2,5 jaar.

2

Fase 5
Ontwikkelingsleeftijd + 6 jaar.

3

Fase 6
Ontwikkelingsleeftijd + 10 jaar.

Kies de S-routedoelen wanneer de G-routedoelen in een relevante leeftijdsgroep geen aansluiting bieden bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling.

De fasen van de P- en S-routedoelen op een rij

P-routedoelen lopen in drie fasen tot een ontwikkelingsleeftijd van 2,5 jaar.
S-routedoelen sluiten daarop aan in drie verdere fasen.

Fase 1

P-routedoelen
Ontwikkelingsleeftijd 0 tot 6 à 8 maanden
eerste zintuiglijke en lichaamsgebonden ervaringen.

Fase 2

P-routedoelen
Ontwikkelingsleeftijd 6 tot 18 maanden
gericht handelen, exploreren en eerste vormen van communicatie.

Fase 3

P-routedoelen
Ontwikkelingsleeftijd 18 maanden tot 2,5 jaar
naar symbolisch denken en beginnende taal.

Fase 4

S-routedoelen
Vanaf ontwikkelingsleeftijd 2,5 jaar verdere opbouw richting de gemeenschappelijke doelen.

Fase 5

S-routedoelen
Vanaf ontwikkelingsleeftijd ongeveer 6 jaar verbreding en verdieping.

Fase 6

S-routedoelen
Vanaf ontwikkelingsleeftijd ongeveer 10 jaar
aansluiting op wat volgt.

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

+routedoelen: extra uitdaging

De **plusroutedoelen** gaan verder dan wat minimaal verwacht wordt en bieden verdieping.

Verdieping
Doelen die verder reiken dan de gemeenschappelijke basis.

Voor wie meer aankan
Cognitief sterk functionerende leerlingen of leerlingen die extra uitdaging nodig hebben.

A

A-routedoelen: anderstalige nieuwkomers

De **A-routedoelen** zijn gericht op anderstalige nieuwkomers.

Taalverwerving
Gerichte ondersteuning bij het verwerven van het Nederlands.

Integratie
Ondersteuning om mee te doen en zich thuis te voelen op school.

V-routedoelen: Vlaamse Gebarentaal

De **V-routedoelen** zijn geënt op het decreet houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal.

Decretale basis
Uitgewerkt vanuit de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal.

Doelgroep
Dove en (slecht)horende Vlaamse Gebarentaligen.
Eveneens op aanvraag van ouders mogelijk (gezinslid is slechthorend of doof)

Zo gebruik je de routedoelen

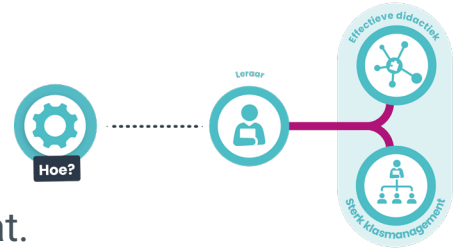

De **gemeenschappelijke basis** geldt voor iedereen; aanvullende sets zet je gericht in voor een leerroute op maat.
Decretale nuance: sommige doelen zijn na te streven, andere te bereiken, op populatieniveau of op individueel niveau.

G en Z: de basis

De G-routedoelen vertalen de minimumdoelen per leerjaar en gelden voor alle leerlingen.
De Z-routedoelen voor zwemmen spreid je vrij over de schoolloopbaan.

G Z

Gericht inzetten

P, S, +, A en V gebruik je pas na zorgoverleg of MDO, wanneer een leerling andere onderwijs- of ondersteuningsbehoeften heeft.

P S +
A V

Een route op maat

Ook bij een individueel aangepast curriculum blijven de G-routedoelen het vertrekpunt: je combineert sets tot één samenhangende leerroute.

OP.STAP
leerroutes voor iedereen

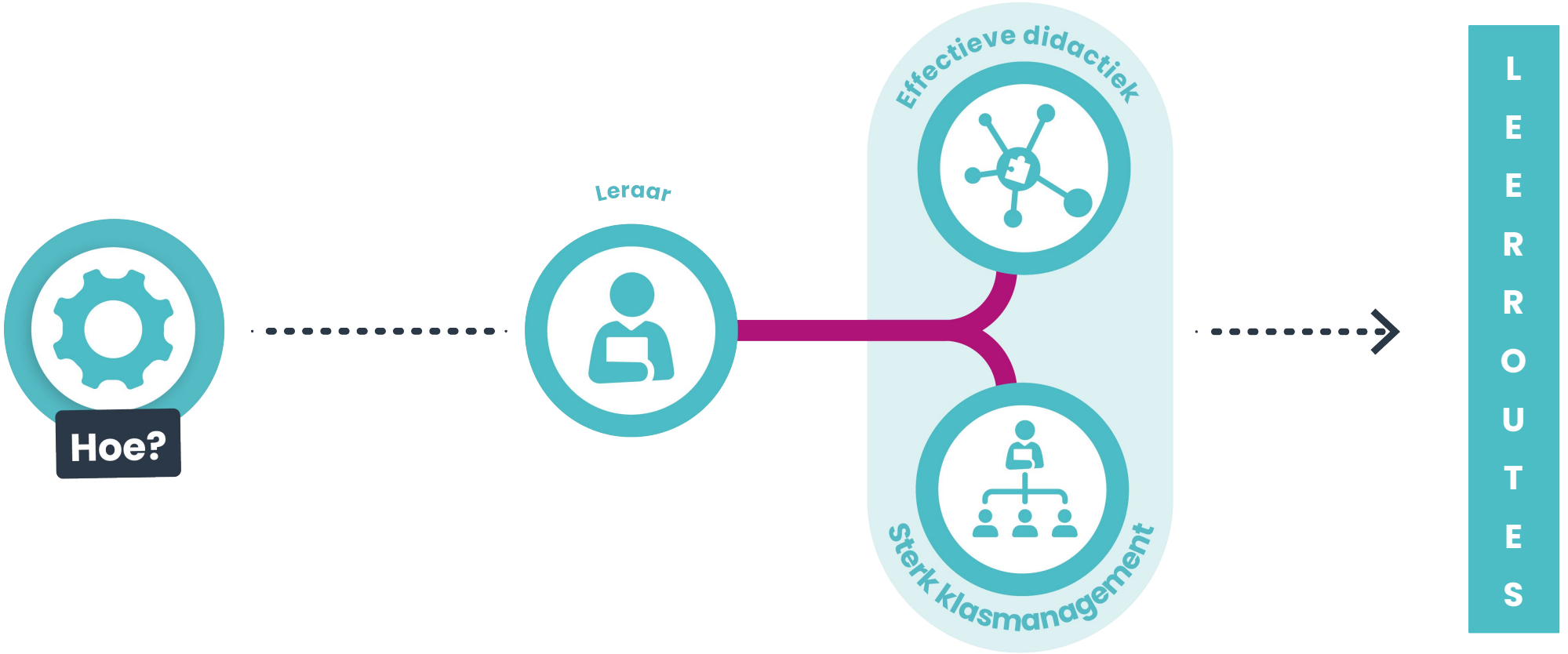

Vertrekpunt is de professionaliteit van de leraar, die gelooft in het leervermogen van elke leerling.
De lat ligt hoog voor alle leerlingen maar niet voor alle leerlingen even hoog:
hoge verwachtingen gaan hand in hand met zorg en ondersteuning.

OPSTAP
leerroutes voor iedereen

Hoe?

Effectieve didactiek
Een doordachte, doelgerichte aanpak waarmee alle leerlingen zoveel mogelijk leren en ontwikkelen.

Sterk klasmanagement
Een kwaliteitsvolle leef en leeromgeving met verbinding en begrenzing waarin elk kind zich kan ontwikkelen.

Leerroutes
Toegankelijke en aanpasbare wegwijzers die tonen hoe doelen samenhangen en elkaar versterken (= coherenties) rekening houdend met schooleigen context en leerlingen (= eigenaarschap van de leraar).

Hoe? De leraar voorop!

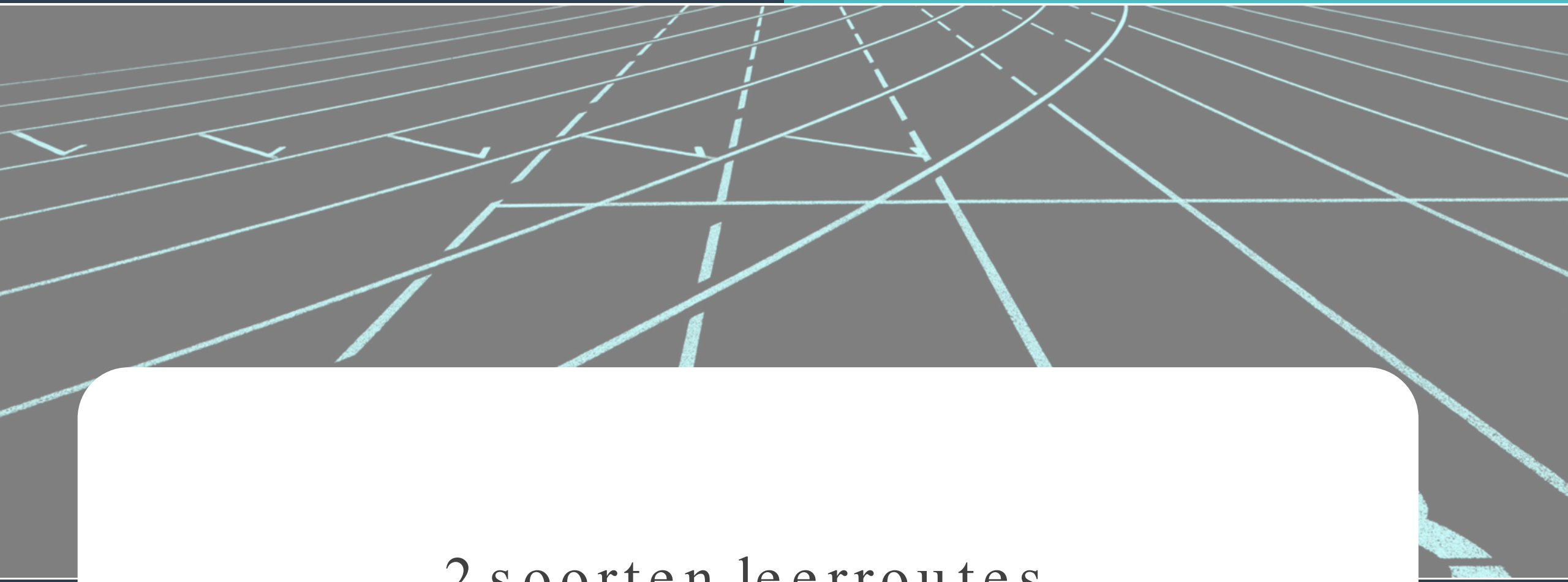

2 soorten leerroutes

Leerroutes doelgericht vorm geven

vanuit de schooleigen context en de leerlingen

Leerroute ‘Coherentie'

Maakt zichtbaar hoe doelen samenhangen en op elkaar voortbouwen.

Twee soorten ondersteunende materialen voor het doelgericht vorm geven van leerroutes

‘Organisatie'

‘Vakinhoud en didactiek’

2 soorten ondersteunende materialen bij de opmaak van leerroutes

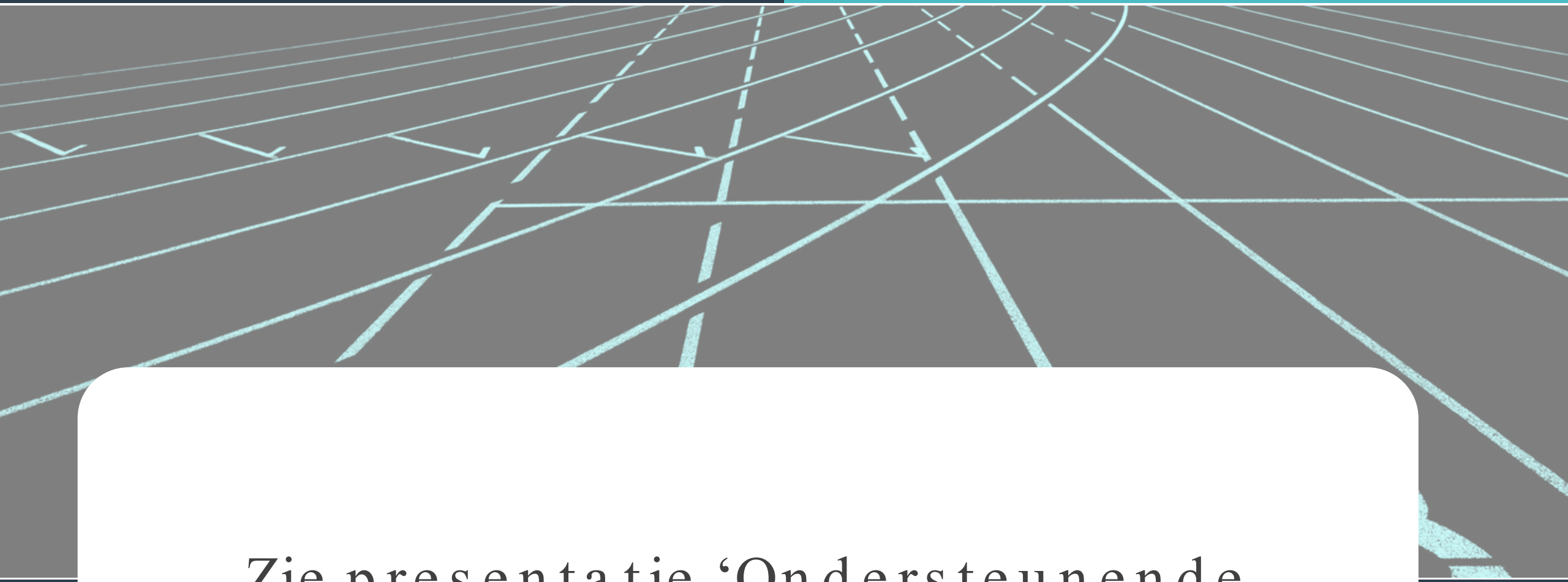

Zie presentatie ‘Ondersteunende materialen bij leerroutes’

Op.stap draagt twee betekenissen

1. **Een opstap** : een stevige basis om stap voor stap te groeien.
2. **Op stap** : samen onderweg, nieuwsgierig naar wat komt.

Samen onderweg!

Het nieuwe leerplan is geen eindpunt,

maar een **startpunt** voor kwaliteitsvol onderwijs

samen met scholen, leraren en partners.

OP.SPRONG?
TE GROOT!
TE SNEL!
NIET DUURZAAM.
OP.HOL?
TE SNEL!
ZONDER RICHTING!
NIET VOL TE HOUDEN.
OP.STAP
leerroutes voor iedereen
Op.stap
heet niet Op.sprong.
En ook niet Op.hol.
We hebben het heel
bewust Op.stap genoemd.
Omdat duurzame verandering
stap voor stap gebeurt.
DUURZAME
VERANDERING
SAMEN
VERDER
GROEIEN
VERBINDEN
KLEINE
STAPPEN
Doen we samen.
Voor iedereen.
Elke dag opnieuw.

OP.STAP

leerroutes voor iedereen

Nieuw leerplan basisonderwijs

Vragen?

Ontdek onze digitale kanalen

voor het brede publiek
www.katholiekonderwijs.vlaanderen

voor de professional
pro.katholiekonderwijs.vlaanderen

/KatholiekOnderwijsVlaanderen

/KathOndVla

/BoeveLieven

/company
/katholiekonderwijsvlaanderen

/@kathondvla

/kathondvla